

Nr 10

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i uppbördsförfordningen (1953: 272), m. m.; given Stockholms slott den 19 januari 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ränta på överskjutande skatt, som uppkommit genom fyllnadsinbetalning av preliminär skatt efter den 18 januari året näst efter inkomståret, skall beräknas efter en lägre räntesats än den hittills gällande. De föreslagna bestämmelserna avses skola tillämpas första gången vid debitering av skatt på grund av 1973 års taxering.

Vidare föreslås ändringar i kommunalskattelagen (1928: 370) beträffande beskattningen av utdelning på utländska aktier. Ändringarna sammanhänger med vissa utomlands tillkomna skattelättnader på aktieutdelningar. De nya reglerna föreslås skola tillämpas första gången vid 1974 års taxering.

Slutligen framläggs förslag som syftar till att öka myndigheternas möjligheter att kontrollera underlag för s. k. bevillningsavgifter.

1 Förslag till

Lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)

Härigenom förordnas, att 69 § 1 mom. uppbördsförordningen (1953: 272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 m o m. Därest den preliminära skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt, till den del densamma erlagts överstiger den slutliga skatten, äger den skattskyldige erhålla ränta *med sju procent, för en beräknad tid av ett år*, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; *dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Räntebeloppet må icke överstiga 100 000 kronor.* Vid bedömandet av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den preliminära skatten icke inräknas sådan i 27 § 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret; vidare skall med slutlig skatt likställas sådan tillkommande skatt, som enligt vad i 68 § 4 mom. andra stycket sägs helt eller delvis skall gäldas med där omförmäld preliminär skatt, samt som slutlig skatt icke räknas avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen.

Föreslagen lydelse

69 §

1 m o m. Därest den preliminära skatt, som enligt 27 § 2 mom. skall gottskrivas skattskyldig vid debitering av slutlig skatt, till den del densamma erlagts överstiger den slutliga skatten, äger den skattskyldige erhålla ränta å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor. Vid bedömandet av om och med vilket belopp ränta skall utgå, skall i den preliminära skatten icke inräknas sådan i 27 § 2 mom. under 3) omförmäld preliminär skatt, som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret; vidare skall med slutlig skatt likställas sådan tillkommande skatt, som enligt vad i 68 § 4 mom. andra stycket sägs helt eller delvis skall gäldas med där omförmäld preliminär skatt, samt som slutlig skatt icke räknas avgift som avses i 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen. *Ränta utgår med sju procent för en beräknad tid av ett år. På preliminär skatt enligt 27 § 2 mom. under 3), som erlagts efter den 18 januari året näst efter inkomståret men senast den 30 april samma år, utgår dock räntan med endast tre och en halv procent. De belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Öretal som uppkommer vid ränteberäkningen jämnas till närmast högre hela krontal. Räntebeloppen må tillhopa icke överstiga 100 000 kronor.*

¹ Förordningen omtryckt 1972: 75.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Har slutlig eller kvarstående skatt genom fel vid debiteringen blivit påförd med oriktigt belopp eller har preliminär skatt blivit tillgodoräknad med felaktigt belopp eller skall slutlig eller kvarstående skatt av annan anledning nedsättas, göres ny beräkning av ränta enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid debitering av skatt på grund av 1973 års taxering.

2 Förslag till**Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)**

Härigenom förordnas, att i kommunalskattelagen (1928: 370) skall till anvisningarna till 38 § fogas en ny punkt, 6, och till anvisningarna till 41 § en ny punkt, 3, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***Anvisningar**

till 38 §

6. I samband med utdelning på andel i bolag i utländsk stat tillgodoföres i vissa fall utdelningsmotagaren särskilt belopp (skattetillgodohavande) som betalas ut genom den utländska statens försorg inom ramen för ett system för nedsättning av skatt på utdelad bolagsvinst. Exempel på sådant skattetillgodohavande är "avoir jiscal" i Frankrike och "tax credit" i Storbritannien. Vad som gäller om utdelning från utländskt bolag skall tillämpas även på skattetillgodohavande.

till 41 §

3. Skattetillgodohavande som avses i punkt 6 av anvisningarna till 38 § hänföres till samma beskattningsår som den utdelning på vilken skattetillgodohavandet är grundat.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1974 års taxering. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om skattetillgodohavande, som grundar sig på utdelning vilken förfallit till betalning år 1972 eller tidigare år.

3 Förslag till

Förordning om ändring i förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

Härigenom förordnas, att i förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter skall införas tre nya moment, 4 § 14—16 mom., av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

14 m o m.¹ Den som har att erlægga eller att svara för erläggande av bevillningsavgift skall ha sin bokföring så ordnad eller, om han ej är bokföringsskyldig, föra sådana anteckningar, att därav framgår storleken av den ersättning, varå avgiften skall beräknas, och avgiftens storlek. Beträffande avgift enligt 2 eller 3 mom. skall bokföringen eller anteckningarna innehålla, i fråga om avgiftsskyldig fysisk person uppgift om nationalitet, namn, ålder och hemvist samt i fråga om avgiftsskyldig juridisk person uppgift om firma, hemort och postadress.

Bestämmelserna i 73 och 82 §§ uppbördsförordningen (1953: 272) gälla i tillämpliga delar i fråga om handling som avlämnats eller tillhandahållits enligt denna förordning.

15 m o m. Den som har att erlægga eller att svara för erläggande av bevillningsavgift skall på anmodan av länsstyrelse lämna uppgift om verksamhet som drivits av honom och i vilken avgiftsskyldighet förelegat, om uppuren eller utgiven ersättning och om erlagd bevillningsavgift.

På anmodan av länsstyrelse åligger det den som är avgiftsskyldig eller ansvarig för erläggande av avgift att för kontroll av avgiftsskyldigheten tillhandahålla sina räkenskaper med tillhörande

¹ Förutvarande 14 mom. upphävt 1966: 731.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

handlingar, inbegripet sådana anteckningar som avses i 14 mom.

För kontroll av ansöknings-, deklarations- eller uppgiftsskyldighet enligt denna förordning får länsstyrelsen förordna om revision hos den som är avgiftsskyldig eller ansvarig för erläggande av avgift. Revision får verkställas också hos den som bedriver förmedlingsverksamhet eller annan verksamhet av sådan beskaffenhet att uppgifter av betydelse för kontrollen kunna hämtas ur anteckningar eller andra handlingar som föras vid verksamhetens bedrivande.

I fråga om revision enligt tredje stycket gälla i tillämpliga delar bestämmelserna om taxeringsrevision i 56 § taxeringsförordningen (1956: 623) och föreskrifterna i lagen (1961: 332) om handräckning vid taxeringsrevision.

I 6 m o m. Underlåter den som har att erlägga eller att svara för erläggande av bevillningsavgift att hörsamma anmodan enligt 15 mom., äger länsstyrelsen förelägga den försumlige lämpligt vite. Vite må ej bestämmas under 100 kronor eller över 5 000 kronor.

Om uttagande av vite förordnar länsstyrelsen efter anmälan av länsstyrelsen.

Bestämmelserna om vite i 83 § andra, fjärde och femte styckena samt i 86 § uppbördsförordningen (1953: 272) äga motsvarande tillämpning i fråga om vite som avses i detta moment.

Denna förordning träder i kraft, såvitt avser 4 § 14 mom. första stycket den 1 april 1973, och i övrigt dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 19 januari 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ränta på överskjutande skatt, m. m.* och anför.

Inledning

Enligt uppbördsförordningen (1953: 272) (UF) utgår ränta på bl. a. den del av inbetald preliminär skatt som överstiger den slutliga skatten, s. k. överskjutande skatt. Det har under den senaste tiden framkommit att skattskyldiga utnyttjat rätten till sådan ränta för att skaffa sig oberättigade förmåner. Jag anser det angeläget att denna möjlighet att missbruka gällande bestämmelser undanröjs. Jag ämnar därför i det följande föreslå vissa ändringar i UF:s räntebestämmelser. Vidare ämnar jag framlägga förslag om komplettering av reglerna för beskattning av utdelningar från utländska bolag.

Det har visat sig föreligga behov av ökade möjligheter för länsstyrelserna att kontrollera underlaget i enskilda fall för beräkning av avgifter enligt förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Förbättrade kontrollmöjligheter är omedelbart påkallade och jag vill därför föreslå nödiga bestämmelser i ämnet.

Ränta på överskjutande skatt, m. m.

Gällande bestämmelser

Uppbördssystemet är i princip utformat så att de skattskyldiga erlägger inkomstskatt i anslutning till inkomstförvärvet. Detta åstadkoms genom att de betalar preliminär skatt. Denna utgår i form av preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt. Preliminär A-skatt uttas i huvudsak av löntagare och erläggs genom att arbetsgivaren gör skatteavdrag

från lönen. Preliminär B-skatt erläggs av skattskyldig som inte har att erlägga preliminär A-skatt. Sådan skattskyldig får själv inbetala skatten under de sex uppbördsterminerna. Besked om den slutliga skatten på grund av verkställd taxering framgår av debetsedel på slutlig skatt som tillställs den skattskyldige under december månad året näst efter inkomståret. Överstiger den slutliga skatten den preliminära skall den skattskyldige erlägga skillnaden som kvarstående skatt, som skall betalas under förra delen av det följande året. Om däremot den skattskyldige erlagt preliminär skatt med högre belopp än den slutliga, kommer skillnaden att återbetalas i form av överskjutande skatt. Återbetalningen sker vanligen under december månad.

Enligt UF utgår ränta på kvarstående skatt (k-skatte­ränta) och på överskjutande skatt (ö-skatte­ränta).

K-skatte­ränta utgår när skattskyldigs slutliga skatt överstiger den preliminära skatt som skall gottskrivas honom med minst en tiondel av den slutliga skatten eller med minst 5 000 kr. Räntan utgår med 12 % på den del av det överskjutande beloppet som överstiger 1 000 kr., avrundat till närmast lägre hundratal kronor. Vid beräkning av k-skatte­ränta skall i den slutliga skatten inte inräknas utskiftnings­skatt, ersättningsskatt, skogsvårdsavgift, arbetsgivaravgift, avgift enligt 2 § förordningen (1968: 419) om allmän arbetsgivaravgift, redareavgift, avgift enligt 116 a eller 116 c § taxeringsförordningen (1956: 623) (skattetil­lägg och förseningsavgift) och inte heller annuiteter på avdikningslån och på förskott för avlösning av frälseräntor. Vid beräkningen skall vidare i den preliminära skatten inte medräknas skatt som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret. Debiterad preliminär B-skatt och till betalning fastställd A-skatt räknas dock den skattskyldige till godo oberoende av om skatten är betald eller ej (27 § 3 mom. UF).

Ö-skatte­ränta utgår med 7 % på den del av den överskjutande pre­liminära skatten som överstiger 1 000 kr. Därvid tas inte hänsyn till pre­liminär skatt som erlagts efter den 30 april året näst efter inkomståret. Denna begränsning gäller dock inte debiterad preliminär B-skatt eller preliminär A-skatt som fastställts till betalning på grund av arbetsgivares underlåtenhet att verkställa skatteavdrag. Rätt till ränta föreligger i sist­nämnda fall om skatten erlagts i sådan tid att betalningen kan beaktas vid avräkningen i samband med debiteringen av den slutliga skatten. Det belopp som ö-skatte­ränta beräknas på skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Högsta räntebelopp som kan utgå är 100 000 kr. Även vid beräkning av ö-skatte­ränta justeras den slutliga skatten, dock endast vad avser skattetil­lägg och förseningsavgift enligt 116 a resp. 116 c § taxeringsförordningen. Sådana avgifter skall sålunda inte med­räknas i den slutliga skatten vid ränteberäkningen. Till den slutliga skatten skall å andra sidan läggas tillkommande skatt som den skattskyldige är debiterad på grund av taxering för inkomst för det år vartill den

preliminära skatten hänför sig. I vissa fall gäller det sistnämnda även beträffande vid tiden för återbetalningen ej påfordrad tillkommande skatt (69 § 1 mom. UF).

Tidigare överväganden

Ränta på kvarstående skatt infördes år 1951 (prop. 1951: 203, BeU 1951: 47, rskr 1951: 286) efter förslag av 1949 års uppborrdssakkunniga. Dåvarande departementschefen ansåg enighet råda om att åtgärder borde vidtas för att stimulera de skattskyldiga till att söka nå ett gott uppborrdresultat i fråga om den preliminära skatten. Så långt gående åtgärder, att kvarstående skatt helt undveks bedömdes inte erforderliga och skulle f. ö. bli alltför arbets- och kostnadskrävande. Man eftersträvade att förhindra missbruk av den förmån som framför allt skattskyldiga med B-skatt åtnjöt genom att de i praktiken själva kunde — inom vissa gränser — bestämma den preliminära skatten. Departementschefen förordade dock att den av de sakkunniga föreslagna gränsen för räntepåföringen — 500 kr. — höjdes till 1 000 kr. Förslaget att k-skatte ränta skulle utgå om kvarskatten översteg en femtedel av den slutliga skatten kompletterades vidare i propositionen med bestämmelse om ränteplikt när kvarskatten uppgick till minst 10 000 kr. De föreslagna bestämmelserna godkändes av riksdagen, som emellertid i enlighet med bevillningsutskottets förslag sänkte räntesatsen från 6 till 5 %.

Räntesatsen för k-skatte räntan har därefter räknats upp i flera omgångar. År 1957 (SFS 1956: 332) utgick räntan efter 7 % och påföljande år (SFS 1957: 667) efter 9 %. Nuvarande räntesats, 12 %, gäller fr. o. m. 1970 års taxering (SFS 1970: 10). Samtidigt härmed skärptes också spärreglerna för skyldighet att erlagga k-skatte ränta till de nu gällande tiondels- och 5 000-kronorsreglerna.

Bestämmelser om *ö-skatte ränta* tillkom samtidigt med reglerna om k-skatte ränta och utformades enligt uppborrdssakkunnigas förslag efter samma mönster som denna ränta. Ö-skatte ränta utgick sålunda från början under förutsättning att den för mycket erlagda preliminära skatten översteg den slutliga antingen med minst en femtedel, dock med minst 1 000 kr., eller med minst 10 000 kr. Femtedels- och 10 000-kronorsreglerna slopades sedermera (SFS 1959: 174). Bestämmelsen att ö-skatte ränta inte får överstiga 100 000 kr. infördes år 1960 (SFS 1960: 155). Anledningen till denna bestämmelse var att vissa större företag utnyttjat möjligheten att göra fyllnadsinbetalning senast den 30 april taxeringsåret till mycket vinstgivande korttidsplaceringar.

Ö-skatte räntan var från början 3 % men har därefter justerats uppåt i samband med höjningarna av k-skatte räntan. År 1957 utgick räntan sålunda efter 4 %, år 1958 efter 5 % och år 1970 höjdes den till nu-

varande 7 %. Vid bestämmande av räntesatserna har hänsyn tagits till den allmänna räntenivån vid resp. tidpunkt.

Departementschefen

Vissa räntefrågor

Bestämmelserna om räntor enligt UF m. m. överses f. n. av utredningen om företagens uppgiftsskyldighet. Utredningen torde komma att redovisa sitt arbete under år 1973. Med hänsyn till det missbruk som på senare tid kunnat konstateras beträffande ö-skatteänta anser jag det påkallat att föreslå ändring av bestämmelserna härom utan att utredningens förslag avvaktas. Detta torde inte föranleda någon olägenhet i utredningsarbetet.

En allmän princip för vårt uppbördssystem är att den preliminära skatten skall i stort sett överensstämma med den slutliga. Detta resultat är emellertid ofta svårt att uppnå i det enskilda fallet. Det preliminära skatteuttaget kan ha blivit för högt av olika skäl. En löntagare kan t. ex. ha varit sjuk en del av året varför den av arbetsgivaren innehållna källskatten kan komma att överstiga den slutliga skatten för löntagaren. En rörelse eller ett jordbruk ger t. ex. sämre avkastning än under föregående år. Det inträffar självfallet också att den preliminära skatten understiger den slutliga. För dessa fall finns regler som gör det möjligt för de skattskyldiga att bättre anpassa den preliminära skatten till den beräknade slutliga. Sedan länge har det också funnits regler om möjligheten att göra fyllnadsinbetalningar för undvikande av kvarstående skatt. Vad härmed avses framgår t. ex. av kungörelsen (1949: 30) om särskild tid för inbetalning av ytterligare preliminär skatt. I denna kungörelse föreskrivs bl. a. möjlighet för skattskyldig, vars slutliga skatt kan antagas komma att överstiga den preliminära skatten, att inbetala felande belopp eller del därav under viss tid efter uppbördsterminen i januari.

Det har sedan länge gällt att ränta skall utgå i vissa fall om skattskyldig har att erlagga kvarstående skatt eller är berättigad att återfå överskjutande skatt. En sådan ordning är självfallet helt rimlig.

Emellertid har det på senare tid kunnat konstateras att åtskilliga skattskyldiga på grund av bestämmelserna om ö-skatteänta har kunnat skaffa sig helt ooberättigade ränteförmåner. Deras förfarande bygger på den omständigheten att ö-skatteänta beräknas även på preliminär skatt som inbetalas genom s. k. fyllnadsinbetalningar fram till den 30 april året näst efter inkomståret. Den överskjutande skatten återbetalas i början av december samma år jämte 7 % ränta för en beräknad tid av ett år. Härigenom blir den effektiva räntan på fyllnadsinbetalningar strax före den 30 april ca 12 %. Fyllnadsinbetalningarna har ofta föranletts av att de skattskyldiga velat göra förmånliga korta kapitalplac-

ringar. Inom finansdepartementet har verkställts undersökningar varvid framkommit fall där t. ex. personer med obetydliga inkomster gjort högst avsevärda inbetalningar, betecknade som fyllnadsinbetalningar av preliminär skatt, i avsikt att återfå beloppen jämte den förmånliga ö-skatteräntan. Även i övrigt ger undersökningarna vid handen att helt överdrivna inbetalningar skett av både juridiska och fysiska personer. Förfarandet synes på sina håll ha satts i system. Juridiska personer av olika slag, i vissa fall sådana som redan för egen del utnyttjat maximum på ö-skatteräntan 100 000 kr., har ställt medel till närstående personers förfogande för omotiverade fyllnadsinbetalningar. Det råder inget tvivel om att förfaranden av nu angivna slag ligger helt vid sidan om avsikten med rätten att göra fyllnadsinbetalningar. Bestämmelserna härom har självfallet tillkommit för att skattskyldiga genom fyllnadsinbetalning skall kunna undgå kvarstående skatt.

Räntespekulationer av nämnda slag på det allmännas bekostnad bör förhindras. Detta kan ske på olika sätt. Vid övervägande av lämplig metod bör emellertid hänsyn tas till att motiverade fyllnadsinbetalningar är i hög grad önskvärda för att ett gott uppbördsresultat skall uppnås. Sett från det allmännas synpunkt skulle det vara mycket olägligt om en ökning skedde av den kvarstående skatten.

Vad som bör förhindras är de omotiverade räntevinster som kan uppkomma med utnyttjande av de gällande reglerna. Detta kan som nyss nämnts ske på flera sätt. En möjlighet vore att sänka gällande räntemaximum på 100 000 kr., en annan att tidigarelägga dagen för sista ränteberechtigande fyllnadsinbetalning. Av olika skäl är dessa lösningar dock mindre lämpliga. Fall kan tänkas där även en ränta på 100 000 kr. är fullt motiverad, t. ex. på grund av för hög skatteinbetalning under inkomståret. Det senare alternativet är mindre lämpligt med hänsyn till risken att intresset för fyllnadsinbetalningar för undvikande av kvarstående skatt då skulle minska. En i och för sig tillräcklig åtgärd, som dessutom inte är alltför tekniskt komplicerad, erhålls genom att en lägre ränta tillämpas beträffande sådana inbetalningar som skett efter den 18 januari året näst efter inkomståret, dvs. sista dagen för inbetalning av löpande preliminär skatt, men senast den 30 april. Även sådana inbetalningar skulle alltså berättiga till ränta men då inte med högre belopp än som kan sägas vara skäligt. Härigenom hindras otillbörlig räntespekulation.

Enligt min mening talar övervägande skäl för en lösning enligt de sistnämnda riktlinjerna. Jag föreslår därför att ränta på överskjutande skatt alltjämt skall utgå med 7 %, dock att fyllnadsinbetalningar efter den 18 januari året efter inkomståret skall berättiga till ränta endast efter halva denna räntesats, eller således efter 3 1/2 %. Detta innebär att den effektiva årsräntan på en inbetalning strax före den 30 april året näst efter inkomståret blir ca 6 %. Möjligheten att undgå kvar-

stående skatt genom fyllnadsinbetalningar påverkas inte av förslaget.

Vad angår det tekniska förfarandet vid ränteberäkningen vill jag erinra om, att detta f. n. går så till att det "räntefria" beloppet 1 000 kr. först dras av från den totala överskjutande skatten, varefter räknas av ej ränteberättigad preliminär skatt. Ränta beräknas sedan på det återstående beloppet, avrundat nedåt till jämnt hundratal kr. På motsvarande sätt bör i fortsättningen först totalbeloppet överskjutande skatt reduceras med 1 000 kr. och därefter inbetalda skattebelopp räknas av enligt principen att sist erlagt belopp avräknas före tidigare erlagt. Avrundning till jämnt hundratal kr. bör ske varje gång beräkningen av ränta görs enligt de särskilda räntesatserna.

Förslaget förorsakar visst merarbete för de berörda myndigheterna. Merkostnaderna kan beräknas till ca 400 000 kr. Å andra sidan bör beaktas att förslaget besparar det allmänna väsentligt högre ränteutgifter.

Jag vill i sammanhanget nämna att de gällande räntesatserna — 7 resp. 12 % — i och för sig kan synas höga mot bakgrund av det nu rådande allmänna ränteläget. Jag vill emellertid hänvisa till att utredningen om företagens uppgiftsskyldighet inom kort kommer att framlägga ändringsförslag när det gäller principerna för fastställande av räntesatser enligt UF m. m., varför jag anser att någon ändring inte nu bör ske i denna del.

De nu föreslagna reglerna bör träda i kraft snarast möjligt och tillämpas första gången innevarande år.

Utdelningar från utländska bolag

Enligt 38 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) (KL) räknas till intäkt av kapital bl. a. utdelning på andelar i utländska bolag såvida inte utdelningen på grund av bestämmelserna i 28 § 1 mom. KL är att anse som intäkt av rörelse. Intäkt av kapital anses enligt 41 § KL ha åtnjutits det beskattningsår under vilket intäkten blivit tillgänglig för lyftning för den skattskyldige. Från denna regel har emellertid i punkt 2 av anvisningarna till 41 § av praktiska skäl gjorts vissa undantag för t. ex. ränta på bankmedel. Sådan intäkt hänförs till nästföregående års inkomst, även om den blivit tillgänglig för lyftning först efter detta års utgång, om nämligen intäkten blivit tillgänglig för lyftning omedelbart efter årets utgång eller i varje fall så tidigt under nästföljande år, att intäkten praktiskt taget kan hänföras till inkomsten under beskattningsåret.

Ett flertal europeiska länder har under senare år genomfört eller avser att genomföra mer eller mindre långtgående lindringar i den ekonomiska dubbelbeskattningen av utdelad bolagsvinst (t. ex. Förbundsrepubliken Tyskland, Österrike, Belgien, Frankrike och Storbritannien). Metoderna varierar; i vissa fall sker lindringen hos bolaget, i andra fall

hos aktieägaren. Av intresse i detta sammanhang är emellertid endast den metod som praktiseras i Frankrike och som infördes år 1965 samt den som avses att införas i Storbritannien i april i år.

Enligt det franska systemet äger lindringen rum hos aktieägaren. Aktieägare i Frankrike, som uppbär utdelning från franskt bolag, får ett särskilt skattetilgodohavande ("avoir fiscal") hos franska staten till belopp motsvarande hälften av den uppburna utdelningen. En utförlig redovisning av det franska systemet lämnades i prop. 1971: 112 (s. 18) angående godkännande av två tilläggsavtal den 9 och 10 mars 1971 till dubbelbeskattningsavtalet med Frankrike. Genom tilläggsavtalet den 9 mars 1971 utsträcktes på vissa villkor förmånen av avoir fiscal till aktieägare med hemvist i Sverige i form av kontant utbetalning från franska staten. Jag vill beträffande tilläggsavtalets innehåll hänvisa till s. 20—22 i propositionen. Som framgår av den redovisning som jag då lämnade, uppkommer en speciell komplikation på svensk sida genom att avoir fiscal inte anses utgöra skattepliktig inkomst enligt svenska beskattningsregler. Detta har medfört, att de föreskrifter om tillämpning av tilläggsavtalets bestämmelser som numera utfärdats blivit komplicerade på grund av de särskilda spärregler som fått införas (se SFS 1972: 433 bil. 2, särskilda anvisningar till art. 8 och 9 punkt 3).

Det nya brittiska systemet liknar mycket det franska och innebär att brittisk skattskyldig som äger aktie i bolag i Storbritannien får från sin personliga inkomstskatt på utdelningen från bolaget avräkna en del av den skatt som bolaget erlagt på sin vinst. Avräkningsbeloppet ("tax credit") motsvarar 30 % av utdelningens belopp. Vid förhandlingar i november 1972 har preliminär överenskommelse nåtts om ändringar i det svensk-brittiska dubbelbeskattningsavtalet som innebär, att förmånen av tax credit på vissa villkor medges även aktieägare bosatta i Sverige. Liksom fallet är med avoir fiscal i förhållande till Frankrike erhålles tax credit i dessa fall i form av kontant utbetalning från brittiska staten. Med hänsyn till att dessa utbetalningar i princip är av samma karaktär som utbetalningar på grund av det franska avoir fiscal torde de inte utgöra skattepliktig inkomst enligt gällande svenska skatteregler.

Såväl Frankrike som Storbritannien har träffat eller avser att träffa avtal om utvidgning av förmånen av avoir fiscal resp. tax credit till flertalet av de stater med vilka dessa länder har dubbelbeskattningsavtal. Såvitt känt är Sverige hittills det enda land som inte kan beskatta dessa utbetalningar. I andra stater torde beskattning ske enligt de regler som gäller för beskattning av utdelning. Jag kan i detta sammanhang nämna, att frågan om beskattning på svensk sida av tax credit utbetalad från Storbritannien diskuterades vid de förut nämnda förhandlingarna med Storbritannien och att det avtalsförslag som förhandlingsdelegationerna då enades om bygger på förutsättningen att utbetalningarna kommer att beskattas i Sverige.

För egen del finner jag det naturligt att betrakta utbetalningar av typ avoir fiscal och tax credit såsom tilläggsbelopp till den egentliga utdelningen, vilka kommer aktieägaren till godo genom att det allmänna delvis avstår från skatt på utdelad bolagsvinst. Den omständigheten att utbetalning sker genom statens försorg och inte direkt från det utdelande bolaget bör enligt min mening inte påverka utbetalningens karaktär av utdelning. Jag föreslår därför, att sådan utbetalning (skattetillgodohavande) i beskattningshänseende jämföras med utdelning. Detta synes lämpligen böra ske genom tillägg av en ny punkt till anvisningarna till 38 § KL.

Enligt den rutin som tillämpas på fransk sida i fråga om utbetalning av avoir fiscal sker sådan utbetalning praktiskt taget alltid året efter det då utdelningen utbetalades. Motsvarande torde komma att gälla från Storbritannien utbetalad tax credit. De nuvarande reglerna i 41 § KL medför därför att utdelning och skattetillgodohavande till aktieägare i Sverige hänförs till olika beskattningsår. Detta kan leda till vissa svårigheter vid tillämpningen på svensk sida. Enligt det franska avtalet får Frankrike ta ut en källskatt på 15 % på summan av utdelningen och avoir fiscal. Denna källskatt dras av i sin helhet vid utbetalning av själva utdelningen under det att avoir fiscal utbetalas under nästföljande år utan skatteavdrag. Eftersom den franska källskatten skall avräknas från utdelningsmottagarens svenska skatt på utdelningen och avoir fiscal kan svårösta problem uppkomma vid avräkningsförfarandet, om de båda beloppen hänförs till olika beskattningsår. Det synes därför mest ändamålsenligt om utdelning och skattetillgodohavande kunde beskattas samtidigt. Några allvarigare crinringar mot ett sådant förfarande torde knappast kunna göras. Storleken av skattetillgodohavandet torde alltid bli känd i och med att utdelningen utbetalas, eftersom skattetillgodohavandet i varje fall enligt hittills kända skattesystem står i relation till utdelningsbeloppet. Inte heller synes i regel några likviditetsproblem uppkomma för utdelningsmottagaren, eftersom skattetillgodohavandet i normalfallet torde ha utbetalats då den skatt som belöper på tillgodohavandet skall erläggas.

Jag föreslår att en ny punkt fogas till anvisningarna till 41 § KL vari föreskrivs, att skattetillgodohavande hänförs till det beskattningsår som gäller för den utdelning på vilken skattetillgodohavandet grundar sig.

Vissa frågor angående bevilningsavgifterna

I utlandet bosatt person som här i landet ger offentlig föreställning eller medverkar i sådan skall erlägga bevilningsavgift. Bestämmelser härom finns i förordningen (1908:128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. Bevilningsavgiften utgår formellt

som en avgift för tillstånd att uppträda i Sverige men är i praktiken en särskild skatt, beräknad på bruttoinkomst.

I utlandet bosatt person som här bedriver avgiftspliktig verksamhet i egen regi erlägger avgift med i princip 15 % av bruttoinkomsten. Vad angår utomlands bosatt person som här medverkar vid offentlig föreställning utgår avgiften med 30 % av bruttoinkomsten, dock med minst 10 kr. för varje dag verksamheten utövats. Samma avgift utgår när i utlandet bosatt fysisk person eller utländsk juridisk person äger uppbåra ersättning för annan persons medverkan vid föreställning. För bevillningsavgiftens erläggande svarar den som anordnar tillställningen och i visst fall den som har att utge ersättningen. Avgiften skall i princip erläggas innan föreställningen äger rum.

Bevillningsavgiftsförordningen har en föråldrad utformning. Förslag till en modernisering av avgiftssystemet utarbetas f.n. av en särskild utredning. Trots att en reform på detta område sålunda förbereds, anser jag det påkallat att nu ta upp till behandling ett särskilt problem angående bevillningsavgifterna, vilket enligt min mening bör lösas snarast. Jag avser myndigheternas möjligheter att kontrollera uppgivet avgiftsunderlag och granska de räkenskaper som ligger till grund för avgiftsberäkningen. Det har nämligen i flera fall framkommit att uppgiven artistsättning varit lägre än den som verkligen har utgått. Det har t. ex. avslöjats att den bruttoinkomst som angetts hos länsstyrelsen — vilken är uppbördsmyndighet för avgiften — varit reducerad med kostnadsersättningar som utbetalts till artisten enligt ett särskilt avtal. F. n. är det tveksamt i vad mån länsstyrelsen har rätt att granska räkenskaper hos avgiftsskyldiga eller arrangörer som svarar för avgiften.

Dessa förhållanden ger mig anledning att föreslå vissa kompletteringar av reglerna om bevillningsavgift. I första hand bör avgiftsskyldig eller den som skall svara för avgiften i egenskap av arrangör etc. åläggas skyldighet att anordna sin bokföring på ett särskilt sätt eller föra särskilda anteckningar beträffande avgiftspliktig verksamhet om han inte är bokföringsskyldig. Skyldigheten bör avse avgiftsunderlaget och nödvändiga uppgifter för identifikation av avgiftsskyldiga personer. Beträffande rätten för tjänsteman hos länsstyrelse m. fl. att ta del av lämnade uppgifter för beräkning av bevillningsavgift bör i tillämpliga delar gälla 73 § UF, som avser rätt att ta del av deklaration och annan handling i uppbördsärende m. m. Bestämmelsen i 82 § UF om skyldighet för tjänsteman m. fl. att inte obehörigen upplysa om innehåll i deklaration m. m. och om påföljd vid åsidosättande av denna föreskrift bör gälla också för motsvarande fall i fråga om handling avseende bevillningsavgift.

Den bokförings- och anteckningsskyldighet som här föreslagits är självfallet av det slaget som avses i 10 § skattebrottslagen (1971: 69).

Vidare vill jag förorda att länsstyrelse ges rätt att granska bokföring

och anteckningar och infordra uppgifter för kontroll av avgiftsskyldigheten. Bestämmelserna härom bör lämpligen utformas efter modell av föreskrifterna i 78 § UF, som avser kontroll av arbetsgivares skyldighet att göra skatteavdrag och inbetala innehållen källskatt. Vidare bör bestämmelserna om taxeringsrevision och handräckning vid taxeringsrevision gälla i tillämpliga delar. Slutligen bör införas bestämmelser om möjlighet för länsstyrelse att förelägga vite för att få ut handlingar och uppgifter som behövs för granskning, motsvarande vad som gäller om vite enligt 83 § UF m. fl. författningar.

Jag vill slutligen hänvisa till att riksskatteverket enligt sin instruktion har möjlighet att lämna de anvisningar som kan vara erforderliga för uppbörd och kontroll av bevillningsavgifter.

Hemställan

Under återopande av vad jag sålunda har anfört hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
3. förordning om ändring i förordningen (1908: 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

